

Universul copilăriei

ISSN 2784 – 3289

ISSN-L 2784 – 3289

Centrul Școlar pentru Educație
Incluzivă “Alexandru Roșca”,
Piatra Neamț

Prezenta lucrare se adresează elevilor, părinților acestora și cadrelor didactice din învățământul special, în scopul promovării unui set de valori și principii necesare oricărui copil, pentru stimularea creativității și a interesului pentru lectură a elevilor noștri.

Echipa de redacție:

Editor: Prof. Larisa Bodnar

Colegiu redacțional:

prof. Lavinia Cioflinc

prof. Elena Sandu

prof. Lidia Roșca

prof. Tamara Butucaru

prof. Oana Doru

prof. Larisa Călugăru

prof. Monica Ursache

prof. Anca Luca

prof. Niculina Simion

Elevi:

Florentina Avăcăriței

Valentina Stoian

Coordonator: Director, prof. Irina Bălțătescu

Universul copilăriei

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă “Alexandru Roșca”, Piatra Neamț

Nr. 7/2023

Str. 1 Decembrie 1918, nr. 68, Piatra-Neamț, jud. Neamț

<https://www.cseialrosca.ro/revista-scolii-universul-copilariei>

Piatra-Neamț, 2023

RETROSPECTIVĂ....

prof. Irina Bălțătescu

prof. Larisa Bodnar

După o binemeritată vacanță de vară, am pășit cu emoții într-un nou an școlar...

Anul școlar s-a dovedit încă de la început a fi unul plin de energie pozitivă și de proiecte frumoase! Unul dintre proiectele frumoase ale școlii în anul școlar curent s-a concretizat prin organizarea periodică a ședințelor TeamUp, o intervenție psihosocială de grup, bazată pe mișcare, care încurajează învățarea prin acțiune, joacă și mișcare,, pusă la punct de Organizația Salvați Copiii...

Am primit vizita prietenilor de la Fundația "Mereu Aproape" și Societatea Ruris, care au dăruit copiii noștri din centru ghiozdănele vesele și complet echipate...

Am pornit la pas să salvăm, după puterile noastre, natura, în cadrul proiectului Let's do it, Romania!

Am sărbătorit cu bucurie Săptămâna Europeană a Sportului, cu sprijinul și sub îndrumarea prietenilor noștri de la Direcția Județeană pentru Sport Neamț...

Sportivii de la Centrul se sincronizează perfect la sesiunile de fitness, organizate in cadrul proiectului „Healthy Athletes Impact Grant”, finanțat de Fundația Golisano (The Golisano Foundation) și implementat de Special Olympics Romania...

Am sărbătorit Ziua Educație printr-o serie de activități menite sa pună în valoare cunoștințele acumulate, dar și respectul, recunoștința și stima față de cadrele didactice care modelează cu măiestrie mințile și sufletele sensibile ale copiilor...

Am învățat lucruri nou despre mediu și cum îl putem proteja, în cadrul activităților desfășurate în Săptămâna Verde...

Am sărbătorit Zilele Erasmus +...

Ziua Armatei Române...

Ziua Educației Globale...

Și Ziua Drepturilor Copiilor ...

Am participat la Campionatul Regional de Baschet Unificat, organizat de Special Olympics, unde sportivii noștri s-au clasat pe primele poziții...

Și Ziua Națională a României ne-a făcut inimile să tresară datorită emoției cu care elevii noștri și-au onorat strămoșii...

Am sărbătorit Zilele Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă „Alexandru Roșca”, dar și Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități, încercând să facem fiecare copil al Centrului să se simtă apreciat, valorizat, special...

L-am așteptat cuminiți pe Moș Nicolae, care a fost darnic, ca de obicei.

Elevii centrului nostru s-au întors încărcăți de medalii de la Campionatul Național de Gimnastică, organizat în București, de către Special Olympics Romania ...

Ne-am ocupat timpul liber frumos, însoțiți mereu de prieteni dragi și zâmbete sincere...

Și cum nimic din toate acestea nu ar fi posibil fără ajutorul lui Dumnezeu, am mers oricând de câte ori am putut să îi aducem mulțumire și să ne rugăm Lui..

Acum, la final de an, ne pregătim cu emoție pentru Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos...

Și ca să fim sinceri, îl așteptăm cu emoție și pe Moș Crăciun...

Însă până atunci, suntem hotărâți să ne transformăm în spiridușii Moșului și să aducem zâmbetul pe buze prietenilor care ne vor trece pragul în aceste zile... promitem să vă povestim în numărul următor despre oamenii minunați pe care i-am întâlnit!

Și vrem să fim primii care vă ură și care vă dorește sărbători binecuvântate și un An Nou prosper, cu sănătate și nenumărate bucurii!

La mulți ani cu sănătate,

Să vă dea Domnul de toate.

Să aveți belșug în casă,

Tot ce vă doriți pe masă.

Să primiți doar vești de bine,

În Noul An care vine.

CAMPIONII ȘCOLII NOASTRE!

Prof. Georgeta Tănasă

prof. Lavinia Cioflinc

Sâmbătă, 9 decembrie 2023, elevii Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă „Alexandru Roșca”, au participat la Competiția Națională de Gimnastică, eveniment organizat de Special Olympics România. Competiția s-a desfășurat la București, în cadrul Universității Naționale de Educație Fizică și Sport, unde au participat peste 60 de sportivi din toată țara.

Sub atenta îndrumare a doamnei profesor Tănasă Georgeta, elevii școlii au obținut rezultate deosebite la sol, bârnă, paralele, sărituri, întorcându-se acasă cu numeroase medalii.

1. Locul I - Stoian Valentina
  - Avăcăriței Florentina
  - Manolache Matei
2. Locul II - Tudosă Maria
  - Ungureanu Veronica
  - Fodor Gabriel
3. Locul III - Ursu Brîndușa
  - Alexa Bianca
  - Pop Robert
  - Olaru Petrișor

Cu această ocazie vrem să-i felicităm pe toți copiii pentru prestația deosebită și să le urăm mult succes pe viitor. De asemenea, calde mulțumiri și doamnei profesor Tănasă Georgeta pentru implicare și dăruință! Felicităm și Special Olympics România pentru buna organizare!

ROLUL FAMILIEI ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII COPILULUI

PROF. LAVINIA CIOFLÎNC

Odată cu dezvoltarea societății și familia a căpătat o cu totul altă semnificație. Cu toate acestea, continuă să rămână, „piatra de temelie” a societății. Familia este instituția de bază în dezvoltarea copilului, tot ceea ce el învață prin interacțiunile cu părinții, rămâne pe viață, se va reflecta în comportamentul lui și îl va defini ca om. Tot mai multe studii indică faptul că primii ani ai copilului petrecuți în familie, sunt esențiali în formarea și dezvoltarea personalității, în integrarea lor școlară, socială și profesională.

Familia este grupul social primar al copilului și în cadrul acestui grup are loc dezvoltarea fizică, emoțională, socială și intelectuală a copilului. De aceea, este important ca bazele dezvoltării personalității unui copil să fie cât mai solide. În familie se realizează integrarea socială primară a copilului.

Personalitatea reprezintă ceea ce face o persoană să fie unică și este ușor de recunoscut la scurt timp de la naștere. În primii doi ani de viață, creierul copilului înmagazinează foarte multe informații, atât în plan cognitiv cât și în plan emoțional. În primul an, copiii învață din ceea ce aud, văd, ating, gustă, toate acestea ducând la apariția de noi comportamente. Studiile arată că 75% din conexiunile neuronale se dezvoltă după naștere, atunci când diferiți stimuli acționează asupra nou-născutului. Dezvoltarea personalității copilului presupune interacțiunea dintre aspectele sociale, biologice și reprezentationale ale dezvoltării psihologice.

Albert Einstein spunea, „Fiecare este un geniu în felul lui. Dar dacă judeci un pește după abilitatea cu care se cațără în copac, va trăi toată viața crezând că este un incapabil.” Pentru a ajuta la dezvoltarea personalității copilului, părinții trebuie să înțeleagă că fiecare copil este unic, cu trăsături de personalitate diferite, cu abilități diferite, cu calități și defecte individuale, pe care părinții au obligația să le descopere și să le cultive.

Studiile au evidențiat faptul că trăsăturile de personalitate rămân aceleași pe toată durata vieții. De aceea, părinții trebuie să dea dovadă de înțelepciune și să-și cunoască copilul pentru a-și adapta stilul de creștere la nevoile copilului. Temperamentul este moștenit de la părinți iar

dacă părintele înțelege temperamentul copilului, atunci el poate fi mai eficient în creșterea și educarea lui.

Cea mai importantă parte a dezvoltării personalității copilului este caracterul. Acesta implică tot ceea ce face copilul (vorbe, acțiuni), atunci când interacționează cu ceilalți. Caracterul cuprinde normele, valorile morale, convingerile pe care copilul le achiziționează prin intermediul educației primite de la părinți dar și prin modelare socială. Caracterul evoluează pe tot parcursul vieții. O abordare adaptativă a comportamentului unui copil, poate asigura o bună dezvoltare a personalității copilului. Părinții trebuie să evite încercarea de a modela copilul să devină un anumit tip de persoană și trebuie să îl ajute să crească, să evolueze. Mulți psihologi consideră că putem vedea caracterul unui om atunci când acesta se confruntă cu o situație neplăcută. Gradul de implicare și modul în care se implică în viața copilului, determină în foarte mare măsură caracterul normal sau anormal al structurii personalității copilului.

Personalitatea copiilor depinde mult și de comportamentul părinților. Modul în care aceștia fac față diverselor situații din viața lor este atent observat și înmagazinat de către copii. Pentru a crește un copil echilibrat este important ca și părinții să fie echilibrați. Relațiile dintre membrii familiei contribuie și ele la determinarea tiparului de atitudini și comportamente al copilului. De relația copilului cu familia, depinde atitudinea copilului cu cei din jurul lui. Părinții trebuie să fie un model bun pentru copii, deoarece, învățarea începe acasă. Prin comportamentul lor, părinții pot modela trăsături de personalitate precum: politețea, răbdarea, atitudinea pozitivă etc.

În procesul de modelare al personalității copilului, părinții trebuie:

4. să-i învețe pe copii să fie asertivi-părinții să fie deschiși, să știe să asculte, astfel încât copiii să se simtă încurajați să discute cu părinții, în caz contrar, ei își pierd încrederea. Copiii devin asertivi atunci când părinții nu sunt supraprotectori. Ei trebuie să aibă încredere în copii pentru ca și ei, la rândul lor să devină încrezători.

5. să contribuie la construirea maturității și stabilității-părinții sunt responsabili cu insuflarea valorilor de viață. Copiii trebuiesc învățați să depășească cu calm și maturitate toate situațiile dificile ce pot apărea. Nu este suficient ca un copil să aibă succes, el trebuie pregătit psihic, pentru tot ce poate apărea neașteptat în viața lui.

6. menținerea în formă fizică bună-părinții trebuie să încurajeze desfășurarea de activități fizice în vederea unei dezvoltări armonioase atât a corpului cât și a minții. Încă din antichitate se vorbea despre importanța exercițiului fizic în menținerea unei stări psihice optime. Dictionul latin, „Mens sana in corpore sano” este foarte actual și reflectă strânsă legătură dintre minte și trup.

Crearea unui mediu sigur, deschis acasă este vital pentru dezvoltarea unui copil. Un program adecvat, care să includă masa, temele, joaca, plimbări, somn, baie etc, îi oferă copilului un confort fizic și psihic, știind că nevoile lui sunt îndeplinite. Atunci când un copil se simte în siguranță, el va fi capabil să dezvolte multe abilități. Sentimentul de siguranță presupune construirea încrederii între membrii familiei și copil. Când copilul simte că poate avea încredere

în cei din jur,el va fi confortabil cu el însuși. Sentimentul de încredere apare prin atașamentul sigur,atunci când nevoile de bază și cele emoționale ale copilului sunt îndeplinite. Este binecunoscut faptul că tulburările de atașament sunt rezultatul experiențelor negative pe care copiii le au cu părinții. Absența îndelungată a căldurii emoționale duce la afectarea dezvoltării emoționale. Tulburările de atașament pot afecta capacitatea copilului de a-și exprima emoțiile, de a dezvolta încredere, de a construi relații pe viitor.

DIVERSITATEA - UN BENEFICIU

PROFESOR,
SANDU ELENA

În cadrul Cercului Aplicativ, „**Diversitatea -un beneficiu**”, coordonatori, profesor, Sandu Elena și profesor, Cioflânc Lavinia s-a desfășurat o activitate cu același titlu.

Pentru a marca importanța diversității umane în cadrul relațiilor interpersonale și de grup, elevii claselor a VI-a a și a VIII-a A au identificat asemănări și deosebiri dintre membrii grupului de apartenență printr-o serie de activități. Printre obiectivele acestor activități educaționale au fost desenarea de simboluri reprezentative pentru fiecare persoană din grup, enumerarea de asemănări și deosebiri față de colegii lor, răspunsuri la întrebarea de tipul, „De ce?”, reprezentarea prin desen, dans sau versuri diversitatea grupului de apartenență.

Elevii au participat cu interes la jocul, „**Jepurașul hoinar**”, au citit pe roluri textul suport, „**Girafa și elefantul**”, pe baza căruia au realizat un poster plecând de la întrebarea „De ce?”, iar la finalul activității au descris „**Locul de pe glob unde mi-ar plăcea să trăiesc....**”.

„Girafa și elefantul”

Într-o mică comunitate suburbană, o girafă avea o casă nouă, construită după preferințele familiei sale. Era o casă minunată, cu tavane mărite și praguri înalte. Ferestrele largi asigurau un maxim de lumină și priveliști frumoase, protejând, în același timp, viața privată a familiei. Holurile strâmte economiseau spațiul valoros fără a afecta confortul. Casa era atât de bine făcută încât a obținut premiul național Casa Anului pentru Girafe. Proprietarii ei erau foarte mandri.

Într-o zi, girafa, lucrând în magazinul său de lemnărie avangardistă, la subsol, s-a uitat pe fereastră. Pe stradă venea un elefant. „Îl cunosc. Am lucrat împreună. Și el este un lucrător în lemn excelent. O să-l invit să-mi vadă noul magazin. Poate vom lucra împreună la unele „proiecte”. Girafa și-a scos capul pe fereastră și l-a invitat pe elefant să intre. Elefantul a fost încântat; îi plăcuse să lucreze cu girafa și abia aștepta să o cunoască mai bine. În plus, magazinul de lemnărie voia să-l vadă. Așa că a ajuns pînă la ușa de la subsol și aștepta ca aceasta să se deschidă.

– Intră, intră, spuse girafa. Dar imediat au întâmpinat o problemă, elefantul nu încăpea pe ușă.

– Ce bine că am făcut această ușă expandabilă pentru necesitățile de echipament ale magazinului meu de lemnărie, a spus girafa. Dă-mi un minut să rezolv problema. A scos niște șuruburi și niște scânduri, pentru ca elefantul să poată intra. Cele două cunoștințe schimbau fericite povești despre lucratul în lemn când soția girafei își cheamă soțul:

– La telefon, dragule, este șeful tău.

– Ar fi bine să răspund sus în cameră. Te rog, simte-te ca acasă, s-ar putea să dureze puțin.

Elefantul s-a uitat în jur, a văzut o lucrare pe jumătate terminată, pe masa de strung, în colțul mai îndepărtat, și s-a decis să o examineze mai bine. Trecând prin ușa ce ducea la magazin, a auzit un scârțâit amenințător. S-a dat înapoi, zgâindu-se la cap.

– Poate voi merge la girafă la etaj, s-a gândit el.

Dar, pe măsură ce începu să urce scările, auzi cum acestea crapă. Sări jos și căzu, rezemându-se de perete. Și acesta începu să se dărâme. Așa cum stătea acolo întors pe dos și descurajat, girafa coborî scările.

– Ce Dumnezeu se întâmplă aici? întrebă ea uimită.

– Încercam să mă simt ca acasă, spuse elefantul.

Girafa se uită în jur.

– OK, văd care e problema. Cadrul ușii e prea strâmt. Va trebui să te facem mai mic. Este o sală de aerobic aici aproape. Dacă ai merge la niște sesiuni, te-am putea aduce la dimensiuni adecvate.

– Poate, spuse elefantul, fără să pară prea convins.

– Iar scările sînt prea puțin rezistente ca să care greutatea ta, continuă girafa. Dacă ai lua niște lecții de balet noaptea, sunt sigură că te-am putea face mai grațios. Chiar sper că o să te apuci. Îmi place să te am aici.

– Poate, spuse elefantul. Dar, ca să fiu sincer, nu sînt sigur că o casă concepută pentru o girafă va fi vreodată bună pentru un elefant, cel puțin nu fără unele schimbări majore. (fragment din Building a House for Diversity de R. Roosevelt Thomas, 1999)” (Goraș-Postică, Viorica, 2015).

Bibliografie:

1. Boghian, Ioana (2019-2020) *Educația interculturală. Note de curs și seminar.*
- Ciolan, Lucian (2008) *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar.* Iași. Polirom.
2. Cojoleancă, Bogdan *Educație interculturală, strategii și tehnici de învățare.* Articol
- Council of Europe (2014) *Developing intercultural competence through education.* Strasbourg. Council of Europe Publishing.
3. Guidelines for schools (2005) *Intercultural education in the Primary School.* Dublin. NCCA
4. Martinelli, Silvio (2003) *Învățarea interculturală. T-kit.* Brussels. Council of Europe publishing
5. Rus, Călin, Neștian-Sandu, Bajka, Oana (2019) *Ghid de educație interculturală.* Timișoara. Editura Institutul Intercultural Timișoara.

FENOMENUL DE BULLYING ÎN ȘCOLILE INCLUZIVE

PROFESOR ITINERANT/DE SPRIJIN,
CĂLUGĂRU LARISA-MARIA

Școala incluzivă a reprezentat un deziderat în ceea ce privește modul în care toți copiii ar trebui să învețe împreună. Drumul până a ajunge să fie incluși fizic și social elevii cu cerințe educaționale speciale alături de copii tipici a fost unul lung și cu multe etape. În prezent, în țara noastră toți copiii au dreptul să învețe în orice școală doresc, indiferent de caracteristicile personale. Incluziunea este un lucru benefic, care dă șansa copiilor să socializeze și să se dezvolte în medii fără segregare în baza deficiențelor sau dificultăților, însă există și unele problematice ale acestei incluziuni, care pot apărea uneori, fără ca specialiștii, profesorii sau părinții să le conștientizeze sau să le identifice.

Bullying-ul este una din aceste probleme, iar acesta este un fenomen care afectează întreaga populație școlară, cu efecte ce pot fi de lungă durată și foarte grave asupra funcționării individului (Holt & Espelage, 2007). A fost demonstrat de-a lungul timpului că anumite categorii de copii, printre care și cei cu diferite cerințe educaționale speciale și/sau dizabilități, au parte de mai multă victimizare decât colegii lor. Totodată, s-a observat că ei se angajează și în comportamente de agresiune, sau iau rolul de victimă-agresor. Toată această implicare a elevilor cu CES în bullying duce la un dublu dezavantaj pentru că deja ei trebuie să facă față anumitor dificultăți specifice cerințelor speciale avute și, în plus, să facă față și comportamentelor negative și respingerii sociale din partea colegilor (Mishna, 2003; Chatzitheochari et al., 2016).

Cercetarea efectuată a avut o abordare inspirată din studiile de specialitate, care au privit fenomenul de bullying prin prisma modelului ecologic. Bullying-ul reprezintă un fenomen social, astfel că am dorit, nu doar studierea unor factori interni copiilor implicați, cât și factori externi lor, ce ar putea să protejeze sau să supună la risc în fața victimizării. Astfel că am ales din literatura de specialitate trei factori ce au fost evidențiați a fi asociați, pozitiv sau negativ, cu bullying-ul: autoeficiența socială, suportul social perceput și vulnerabilitatea socială.

Statutul de elev cu CES a fost un predictor semnificativ pentru victimizare, cu excepția victimizării verbale, cât și pentru agresiune, indiferent de alți factori implicați. Astfel că atunci

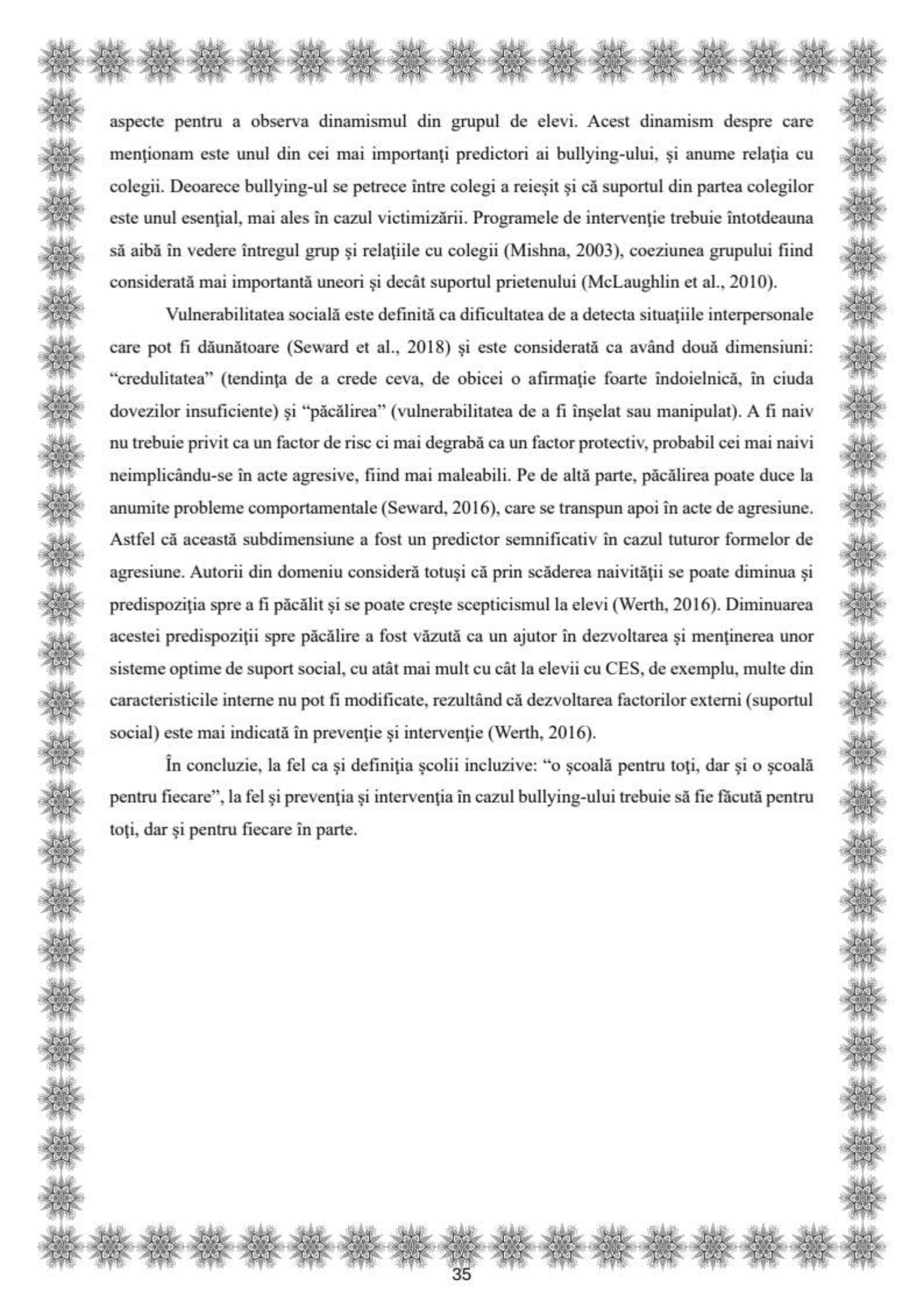
când elaborăm un program de intervenție sau prevenție trebuie să avem în vedere că acești copii au nevoie de adaptări la nivel particular, pentru ca acel program să aibă eficiență și asupra lor. Aceste adaptări ar putea consta în: simplificarea limbajului, acordarea unui timp mai mare la activități și ajutarea copilului să verbalizeze reacțiile sale (Mishna, 2003). Introducerea unor competențe specifice pentru copiii cu CES în programele anti-bullying îi ajută pe aceștia cu atât mai mult cu cât ei se află într-un dublu pericol prin faptul că nu știu cum să răspundă la victimizare. Acest lucru îi face să se transforme în agresori, fiind din nou excluși și supuși victimizării, creând un ciclu continuu cu grave consecințe pentru dezvoltarea lor psihologică dar și academică.

Autoeficiența socială, ce constă în credința că individul poate dezvolta cu succes interacțiuni cu colegii (Andreou et al., 2015), s-a dovedit un factor de protecție în ceea ce privește victimizarea, cu subdimensiunile ei, dar nu și în cazul agresiunii. Așadar, dezvoltarea autoeficienței sociale ajută în protejarea față de victimizare, atunci când nu este implicat un suport social. Copilul cu încredere în sine în ceea ce privește relațiile cu ceilalți va reuși să estompeze din victimizarea suferită. Cu toate acestea, dacă intervine un suport din partea cuiva atunci copilul va apela la acesta, considerându-l mai eficient (Mishna, 2003).

Suportul social este un factor semnificativ, preponderent protectiv, atunci când vorbim de bullying. Malecki și Demaray (2002) au definit suportul social ca fiind percepțiile individuale despre suportul general sau comportamentele suportive specifice (disponibile sau concretizate) ale persoanelor din rețeaua socială personală. Autorii insistă pe folosirea lui în programele de prevenție și intervenție tocmai pentru că bullying-ul este un fenomen social cu foarte mulți actori implicați. Cu toate acestea, suportul din partea profesorilor nici nu a fost considerat un predictor, însă în cazul părinților, deși a corelat semnificativ cu unele dimensiuni, nu a constituit un predictor semnificativ. Este posibil că elevii nu consideră că părinții, care nu sunt prezenți la școală, îi pot ajuta (Wachs et al., 2020). De cele mai multe ori ei nici nu știu ce se întâmplă pentru că copiii evită să le povestească (Mishna, 2003). Așadar, specialiștii trebuie să aibă în vedere și dezvoltarea unor mecanisme prin care părinții să recunoască anumite semne ale bullying-ului și să dezvolte la aceștia abilități prin care ei să vorbească despre acest fenomen și să îi înțeleagă pe copii.

Suportul social din partea prietenului a avut efect la victimizare într-un mod neașteptat, prin faptul că cei care se simțeau mai sprijiniți de prieteni au avut parte și de victimizare socială mai multă. Acest lucru ne arată că este posibil ca elevii ce sunt victimizați să aibă prieteni care sunt la fel de victimizați și nu pot să îi ajute în combaterea comportamentelor de tip bullying (Davidson & Demaray, 2007), caz în care profesorii și părinții trebuie să fie atenți și la aceste

aspecte pentru a observa dinamismul din grupul de elevi. Acest dinamism despre care menționăm este unul din cei mai importanți predictorii ai bullying-ului, și anume relația cu colegii. Deoarece bullying-ul se petrece între colegi a reieșit și că suportul din partea colegilor este unul esențial, mai ales în cazul victimizării. Programele de intervenție trebuie întotdeauna să aibă în vedere întregul grup și relațiile cu colegii (Mishna, 2003), coeziunea grupului fiind considerată mai importantă uneori și decât suportul prietenului (McLaughlin et al., 2010).

Vulnerabilitatea socială este definită ca dificultatea de a detecta situațiile interpersonale care pot fi dăunătoare (Seward et al., 2018) și este considerată ca având două dimensiuni: “credulitatea” (tendința de a crede ceva, de obicei o afirmație foarte îndoielnică, în ciuda dovezilor insuficiente) și “păcălire” (vulnerabilitatea de a fi înșelat sau manipulat). A fi naiv nu trebuie privit ca un factor de risc ci mai degrabă ca un factor protectiv, probabil cei mai naivi neimplicându-se în acte agresive, fiind mai maleabili. Pe de altă parte, păcălire poate duce la anumite probleme comportamentale (Seward, 2016), care se transpun apoi în acte de agresiune. Astfel că această subdimensiune a fost un predictor semnificativ în cazul tuturor formelor de agresiune. Autorii din domeniu consideră totuși că prin scăderea naivității se poate diminua și predispoziția spre a fi păcălit și se poate crește scepticismul la elevi (Werth, 2016). Diminuarea acestei predispoziții spre păcălire a fost văzută ca un ajutor în dezvoltarea și menținerea unor sisteme optime de suport social, cu atât mai mult cu cât la elevii cu CES, de exemplu, multe din caracteristicile interne nu pot fi modificate, rezultând că dezvoltarea factorilor externi (suportul social) este mai indicată în prevenție și intervenție (Werth, 2016).

În concluzie, la fel ca și definiția școlii incluzive: “o școală pentru toți, dar și o școală pentru fiecare”, la fel și prevenția și intervenția în cazul bullying-ului trebuie să fie făcută pentru toți, dar și pentru fiecare în parte.

DETERMINANȚII PSIHOLOGICI AI COMPORTAMENTELOR ȘCOLARE DEVIANTE LA ELEVI

PROF. ITINERANT/DE SPRIJIN URSACHE CORNELIA MONICA

“A lupta contra violenței școlare înseamnă a ameliora calitatea relațiilor și a comunicării între toate persoanele angrenate în actul educațional.” (Jaouadi, 2000)

Opinia predominantă în prezent, atât printre cei implicați în sistemul educațional, cât și în rândul publicului larg, este că fenomenul devianței în școli este în creștere și există riscul ca acesta să evolueze rapid către forme mai agresive de comportament dacă nu este abordat în mod corespunzător. Rapoartele prezentate de mass-media la nivel global transmit o imagine a școlilor în care profesorii sunt stresați, iar copiii și adolescenții sunt scăpați de sub control (MacMillan, apud Munn et al., 2007).

Adoptarea unui comportament deviant în mediul școlar și nu numai reprezintă un obstacol în calea dezvoltării emoționale și intelectuale a elevului, având consecințe negative atât în prezent, cât și în viitorul său.

Școala are responsabilitatea de a se asigura că elevii obțin succesul în învățare, oferindu-le condiții optime și pregătindu-i pentru viața adultă. Totodată, este important ca școala să prevină și să combată adoptarea comportamentelor deviante în rândul elevilor. Pentru a atinge aceste obiective, este necesar să se înțeleagă condițiile care determină succesul școlar și să se identifice cauzele eșecului școlar sau ale comportamentelor deviante. Această cunoaștere va ghida activitatea cadrelor didactice în luarea de măsuri pentru a spori capacitățile intelectuale ale elevilor și pentru a preveni pierderile școlare. În același timp, formarea și educarea elevilor în spiritul cooperării și comportamentului pro-social reprezintă o preocupare principală a cadrelor didactice.

Astfel, prin activitățile educaționale, se urmărește să apropie elevii și să-i învețe să lucreze ca membri ai unei echipe, dezvoltându-le atitudinea și emoțiile, promovând cooperarea în găsirea de soluții și cultivând comportamente pozitive. Pentru elevii care întâmpină dificultăți în adaptarea la cerințele și programele școlare - dificultăți ce pot fi reflectate în rezultate școlare slabe sau în incapacitatea de a se conforma regulilor școlii - este necesară o atenție specială din partea școlii. Aceasta implică dezvoltarea de cerințe psihopedagogice speciale și

individualizate, cu scopul de a restabili echilibrul între elev și școală și, desigur, de a preveni adoptarea comportamentelor deviate.

Violența școlară are consecințe negative pentru toți elevii implicați, cu consecințe mai devastatoare asupra victimelor. Toți elevii implicați în situații de violență școlară prezintă un risc ridicat de a avea probleme în interacțiunile sociale sau tulburări emoționale în viitor. Consecințele acestora asupra victimelor, agresorilor și observatorilor sunt foarte importante. În special pentru victime, consecințele sunt, de obicei, cele mai grave. Acestea pot duce la eșec școlar, dificultăți școlare, niveluri ridicate de anxietate, nemulțumire, frica de a merge la școală, insecuritate, o imagine negativă despre sine, insomnie, tulburări de alimentație, depresie, comportamente agresive și chiar tentative de suicid. (Santamaría-Villar et al., 2021).

Literatura de specialitate subliniază și consecințele negative ale comportamentelor violente asupra agresorilor, care învață să-și atingă obiectivele într-un mod nepotrivit. Agresorii au tendința de a reproduce ulterior acțiunile lor prin comportamente și mai grave în viața de zi cu zi. De asemenea, aceștia sunt convinși că regulile nu trebuie respectate și că manifestarea comportamentului agresiv le asigură popularitatea socială (Santamaría-Villar et al., 2021).

Utilizarea agresivității ca modalitate de interacțiune cu ceilalți poate fi asociată cu distorsiuni cognitive care conduc la justificarea acestui tip de comportament și la o credință în agresivitate pentru a-și menține statutul în grup (Bandura, 1999).

Elevii care observă comportamente violente în mediul educațional, chiar dacă nu se implică direct în acte de hărțuire, experimentează și ei consecințe negative, cum ar fi inhibiția progresivă în timp ce asistă la suferința celorlalți, empatie și solidaritate reduse, sentimente de vinovăție și izolare în viitor (Santamaría-Villar et al., 2021).

La nivel internațional, există numeroase programe elaborate pentru a combate violența în mediul școlar, care își propun să dezvolte abilitățile socio-emoționale ale elevilor, deoarece s-a constatat că acestea sunt motivul comun pentru diverse probleme. În acest sens, studiile realizate de Durlak (2015) și Taylor et al. (2017) sunt extrem de relevante, deoarece oferă dovezi asupra importanței și consecințelor îmbunătățirii inteligenței emoționale (IE) și a abilităților sociale în asigurarea unei conviețuiri pașnice (apud Santamaría-Villar et al., 2021).

Unul dintre aceste studii a fost realizat de către Tur Porcar et al. (2021) și a implicat 555 de copii cu vârste cuprinse între 7 și 12 ani, care erau elevi în învățământul primar la șase școli publice din Valencia, Spania. Cercetarea a împărțit eșantionul într-un grup experimental și un grup de control. În faza pre-test, grupul experimental a prezentat niveluri mai ridicate de agresivitate și instabilitate emoțională decât grupul de control. Cu toate acestea, în faza post-

test, s-a constatat că agresivitatea și instabilitatea emoțională au scăzut semnificativ în grupul experimental, în timp ce au crescut în grupul de control.

Un alt studiu, realizat de Frey et al. (2005), în Statele Unite, a analizat efectele programului de învățare socio-emoțională Second Step. Concluziile acestui studiu au arătat că elevii din grupul de intervenție care au participat la programul Second Step au manifestat mai puțină agresiune decât cei din grupul de control. Acesta a avut un impact pozitiv, deoarece reducerea agresivității și a nevoii de intervenție din partea adulților poate elibera timpul profesorilor și poate reduce potențialul de perturbare a procesului de învățare. Profesorii au raportat, de asemenea, creșteri evidente privind competențele socio-emoționale și scăderi în comportamentul antisocial la elevii care au participat la program, comparativ cu cei din grupul de control.

Și în România a fost implementat, de către Constantinescu și Constantinescu (2013), un program pilot numit Making Choices într-o școală din Pitești, având 106 elevi cu vârste cuprinse între 8 și 15 ani. Acest program era încă în desfășurare la data publicării articolului, dar datele intermediare au arătat schimbări pozitive ușoare, după implementarea parțială a programului de intervenție, în ceea ce privește nivelul de agresiune la subiecții din grupul de control. Agresivitatea ridicată și foarte ridicată, care reprezentase 35% din subiecți în prima etapă, a scăzut la 28% după mai multe sedințe, sugerând că există speranța că la finalul programului vor fi înregistrate schimbări mai semnificative.

În general, toate aceste studii au evidențiat importanța și eficacitatea programelor de educație socio-emoțională în reducerea agresivității și promovarea comportamentelor pozitive la copii, având un impact benefic asupra mediului școlar și a învățării. Chiar și schimbările mici în comportamentul elevilor pot avea un efect semnificativ asupra întregii clase, conform cercetării lui Rosenberg et al. (1997).

Aceste programe de dezvoltare a abilităților socio-emoționale la elevi ar putea fi continuate cu succes și folosite chiar și ca metodă de prevenire a comportamentelor violente în școli, deoarece se știe că e mult mai ușor să previi decât să corectezi.

Numeroase studii au demonstrat că aceste abilități le sunt de ajutor elevilor pe întreg parcursul vieții, ajutându-i să devină membri responsabili și implicați în comunitate.

DIFICULTĂȚI ȘI BARIERE ÎN ÎNVĂȚARE PRIVIND ACCESAREA PROCESULUI INSTRUCTIV- EDUCATIV DE CĂTRE COPILUL CU C.E.S.

ÎNV. ED. DORU OANA

Învățarea reprezintă activitatea psihică prin care se dobândesc și se sedimentează noi cunoștințe și comportamente, prin care se formează și se dezvoltă sistemul de personalitate al individului uman. În cadrul acestui proces de învățare, sunt integrate celelalte funcții și procese psihice (percepția, atenția, memoria, gândirea, motivația, afectivitatea), care interacționează pentru o configurare optimă a cadrului pentru învățare, pentru o mai mare eficiență.

Copiii cu CES întâmpină dificultăți multiple în majoritatea aspectelor existențiale, datorate slabei structurării și a disfuncționalității proceselor psihice implicate în toate ariile de dezvoltare. Așadar, adaptarea lor la realitate este frânată de următoarele aspecte: înțelege mai puține informații, gândește reproductiv, concret, practic, fără elemente creative, stabilește mai repede deosebirile dintre obiecte decât asemănările și rezolvă cu greu sau deloc probleme.

Limbajul se dezvoltă cu întârziere și pot prezenta tulburări de limbaj și rezistență la corectare, prezintă instabilitate emoțională, trecând ușor de la o stare la alta, de la tristețe la bucurie, de la exaltare la crize de afect, manifestând frecvente atitudini de negativism, ca efect al capacității reduse de lucru a scoarței cerebrale.

Copilul cu CES dă răspunsuri inegale, incomplete și are nevoie de un anumit interval de timp pentru a răspunde la întrebări deoarece nu înțelege sarcinile școlare sau manifestă lentoare în gândire. Poate prezenta tulburări psihomotrice, viteză și precizie scăzute ale mișcărilor ceea ce duce la are dificultăți de însușire a scris-cititului. De aceea, primii ani de școală în perspectiva unei educații adecvate, au ca prioritate formarea abilităților instrumentale ale copilului - învățarea citit – scrisului. Scrisul este limbajul exprimat grafic, dar câtă vreme limba nu este stăpânită, traducerea grafică este vădit anevoioasă. Scrisul este o activitate motorie fină, foarte complexă și diferențiată, a cărui formare este laborioasă și de lungă durată. ("Ghidul de bune practici privind ghidarea în carieră și consilierea elevilor și tinerilor cu C.E.S", 2018)

Formarea limbajului deschide perspective semnificative pentru dezvoltarea proceselor psihice superioare, în primul rând al gândirii, apoi al imaginației, memoriei, atenției, motivației, afectivității etc. Complexitatea procesului de însușire a limbajului, prin însușirea cititului și a

limbajului scris, ridică dificultăți care, dacă nu sunt depășite, pot fi cauza unor eșecuri școlare. (David C., Roșan A., 2019)

Datorită lipsei capacității de abstractizare și a capacității reduse de concentrare calculul matematic devine dificil pentru acești elevi în lipsa unor adaptări specifice. De asemenea, datorită alterării structurii perceptiv-motrice a spațiului nu respectă mărimea, forma, proporția, orientarea.

Copilul cu CES are dificultăți de colaborare și de stabilire a relațiilor cu ceilalți copii cauzate de o imaturitate social-afectivă și prezintă tulburări de comportament pe fondul trăirii lipsei succesului școlar, a autocontrolului redus.

Enumerăm câteva adaptări specifice pentru diferite tipuri de dizabilități în vederea îmbunătățirii procesului instructiv-educativ ("Ghidul de bune practici privind ghidarea în carieră și consilierea elevilor și tinerilor cu C.E.S", 2018):

- Adaptările pentru elevii și tinerii cu autism – abordarea vizuală; comunicarea prin utilizarea pictogramelor, desenelor, pozelor, imaginilor; învățarea structurată; terapii comportamentale, etc;
- Adaptările pentru elevii și tinerii cu dizabilități intelectuale – organizarea învățării bazate pe experiențe practice, utilizarea instrucțiunilor simple, divizarea sarcinii în secțiuni mai mici, demonstrații, organizarea materialelor de lucru;
- Adaptările pentru elevii și tinerii cu dizabilități fizice – suport înmânuierea seturilor și materialelor de lucru, orientarea în spațiu, pe hârtie; suport în comunicare utilizarea tehnologiilor asistive (computere, programe și dispozitive adaptate);
- Adaptările pentru elevii și tinerii cu dizabilități de văz – marcaje tactile, iluminare, orientare, tehnologii asistive, materiale de lucru și seturi pentru copiii cu vederea slabă, materiale în format audio, Braille;
- Adaptările pentru elevii și tinerii cu dizabilități de auz – limbajul semnelor, citire, eliminarea barierelor de sunete și a altor obstacole, oferirea materialelor imprimante, fonturilor, comunicării vizuale, etc;

Ghidurile de bune practici din domeniu recomandă o serie de strategii privind predarea-învățarea pentru copiii cu dizabilități intelectuale:

- Arătați-i copilului ce doriți să facă odată cu explicațiile verbale.
- Folosiți cuvinte simple atunci când dați indicații și verificați dacă copilul le-a înțeles.
- E preferabil să folosiți obiecte concrete, pe care copilul să le simtă și să le mânuiască, și nu numai lucrul cu creion și hârtie.
- Încercați să faceți o legătură între activitate și experiențele din viața copilului.

- Desfășurați o singură activitate (nu mai multe în același timp) și finalizați-o. Asigurați-vă că e clar sfârșitul unei activități, cât și începutul unei activități noi. Împărțiți sarcina în etape sau obiective de învățare mici. Încurajați copiii să înceapă cu ceea ce deja știu și doar apoi să treacă la o etapă mai dificilă. Dacă apar probleme, se va reveni la etapa mai ușoară.
- Atunci când copilul reușește, fiți darnici cu laudele.
- Copilul poate participa la activități timp de cel mult câteva minute. Începeți cu activități potrivite pentru etapa de dezvoltare la care se află copilul, pentru ca el să reușească să participe. La introducerea activităților mai complicate, copilul poate manifesta o lipsă totală de interes, chiar negativism.
- Dați-i copilului să exerseze de mai multe ori rezolvarea aceleiași sarcini – ceea ce se numește „supraînvățare” – o metodă prin care ne asigurăm că acel copil stăpânește deprinderea respectivă și prin care acesta capătă încredere, însă nu trebuie exagerat.
- Copiii au nevoie să-și consolideze deprinderile cu diferite materiale. De exemplu, scrisul poate fi exersat pe nisip, cu acuarelă, cariocă, stilouri și creioane. Aceasta se numește generalizarea procesului de învățare a copilului.
- Puneți copilul să lucreze cu un coleg răbdător care îi poate explica încă o dată cerința exercițiului și îl poate ajuta în rezolvarea problemelor mai dificile. Încurajați lucrul în pereche cu copii mai capabili. Când își termină propria activitate, aceștia pot să-l ajute pe copilul mai puțin abil. Dați-le sarcini la care fiecare dintre ei să poată contribui în măsura capacităților sale și pe care să le ducă la bun sfârșit împreună.
- Pentru sarcini individuale pregătiți un număr de activități preferate ale copilului, pe care el le poate face singur, fără a-i deranja pe ceilalți copii.
- Ignorați comportamentul necorespunzător al copilului dacă acesta este folosit pentru a vă atrage atenția. În schimb, atunci când comportamentul lui este acceptabil, lăudați-l și dați-i atenția cuvenită.

Avem cu toții, cadre didactice sau părinți, adulții implicați în procesul instructiv-educativ al elevului cu CES, o datorie morală în a ne înarma cu răbdare și cu un anumit fel de curiozitate neobosită în a căuta și încerca noi metode de accesibilizare a învățării astfel încât și acești copii să trăiască sentimentul propriei valori în context școlar.

ASPECTE „NEGATIVE” ALE COPILOR CU DIZABILITĂȚI

PROFESOR ITINERANT/DE SPRIJIN, NICULINA SIMION

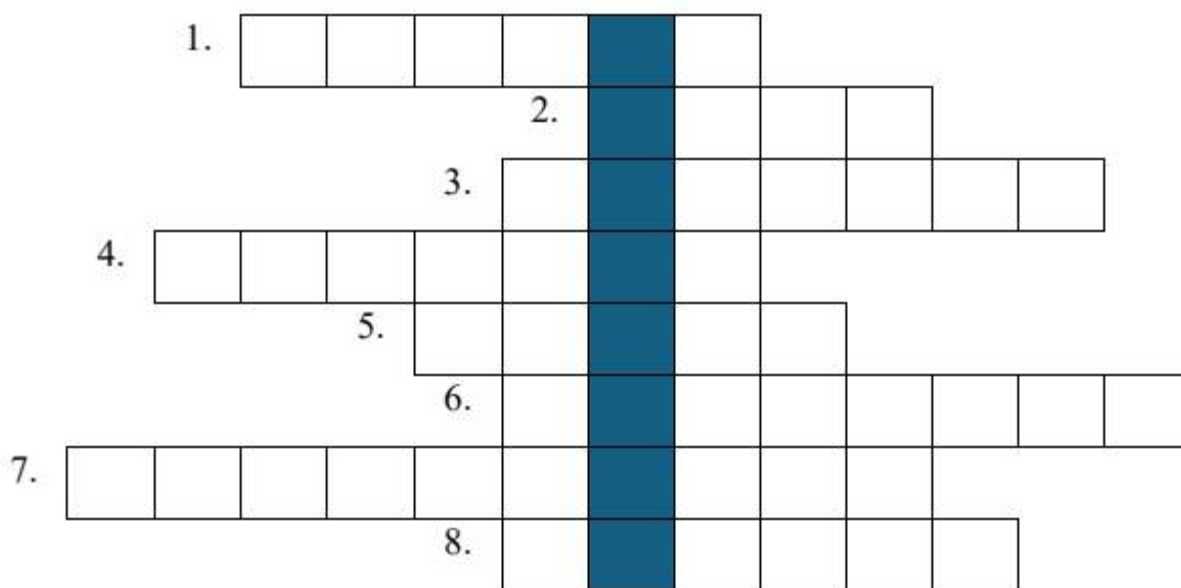
DIZABILITY

Trebuie să știți că majoritatea tulburărilor de dezvoltare sunt însoțite și de alte afecțiuni sau probleme de diferite tipuri: fiziologice, de personalitate, kinetice.

De exemplu, autismul este încadrat în polihandicap, tocmai datorită afecțiunilor asociate acestuia. Veți descoperi câteva din aceste afecțiuni sau probleme cu care copiii respectivi se confruntă, rezolvând rebusul alăturat.

1. Se mai numește și comunicare verbală;
2. Denumire generică pentru perioada de odihnă pe timpul nopții sau după amiază;
3. Afecțiuni kinetice;
4. Afecțiuni ale sistemului nervos;
5. Denumire generică pentru nervozitate, frustrare însoțită de violență;
6. Probleme cu inima;
7. Tulburări legate hrană;
8. Întârziere, stare a unei persoane de rămânere în urmă a dezvoltării fizice sau psihice a acesteia;

PARFUM DE SĂRBĂTOARE

PROF. LIDIA ROȘCA

PROF. TAMARA BUTUCARU

Anotimpul de iarnă este unul dintre cele mai iubite anotimpuri, reprezentând izvor de bucurie și tezaur de datini și obiceiuri strămoșești.

Este anotimpul care aduce bucurie pe chipul tuturor, de la mic la mare, este perioada magică a anului învăluită în clinchete de clopoței, colind, bunătate, iertare și multă voie bună. *Fericirea* este starea care poate caracteriza această perioadă, *fericire* care se poate evidenția pe chipurile inocente ale copiilor datorită prezenței aspectului magic pe care îl conferă prezența fulgilor de nea, a jocurilor de iarnă, a prezenței neobositului, darnic și bun Moș Crăciun, moș care fericeste sufletele tuturor și bineînțeles a nelipsitelor colinde și obiceiuri strămoșești care întregesc perioada.

Când vorbim despre iarnă, despre bucuria sfintelor sărbători ale Crăciunului, gândul ne poartă în timp, în perioada copilăriei, când sărbătoarea avea parfum de mere coapte cu nucă și scorțișoară, cozonac rumen, biscuiții, fursecurile făcute împreună cu bunica sau mama și la feluritele bunătăți pregătite cu emoție în prag de sărbătoare, din această cauză *parfumul copilăriei* ne-a inspirat ca să realizăm o frumoasă activitate gastronomică cu elevii clasei a II-a B și clasa a VI-a C sub coordonarea profesorilor Roșca Lidia Nicoleta și profesor Butucaru Tamara Ecaterina.

Activitatea propusă are ca temă pregătirea unui salam de biscuiți iar obiectivul urmărit este acela de a observa modul în care elevii reușesc să pună în practică teoria.

Elevilor li s-a prezentat rețeta salamului de biscuiți, ingredientele necesare, modul de preparare și cu forțele proprii, sub supravegherea profesorilor coordonatori, împreună au reușit să finalizeze cu succes sarcina.

Prin prisma acestei activități s-a putut observa bucuria cu care elevii implicați au luat parte în realizarea obiectivelor propuse, buna colaborare dintre cei mari și cei mici și mulțumirea că împreună au reușit să ducă la bun sfârșit activitatea prin implicare, interes și dăruire.

Sărbătorile de iarnă au un farmec aparte, sunt un izvor de bucurie atât prin prisma aspectului religios precum și a activităților specifice perioadei, activități pe care le facem cu atâta dăruire, implicare și emoție într-un cadru magic.

Salam de biscuiți

Ingrediente:

750 gr biscuiți

325 gr unt la temperatura camerei

300 ml sirop (apă, zahăr, scorțișoară, coajă de lămâie, esență de rom)

70 gr cacao

Umplutură (nuci, stafide, rahat)

Cocos

Mod de preparare :

1. Împărțim biscuiții în două, o parte îi mărunțim mai tare, o parte îi mărunțim mai puțin (o să fie mai mari);
2. Peste biscuiți punem siropul și cacao, amestecăm bine;
3. Apoi adăugăm umplutura și untul. Untul trebuie adăugat treptat și se amestecă bine până se omogenizează;
4. Pe o folie de plastic se pun fulgi de cocos și compoziția obținută, apoi se rulează;
5. Se lasă la frigider peste noapte.

Poftă bună!

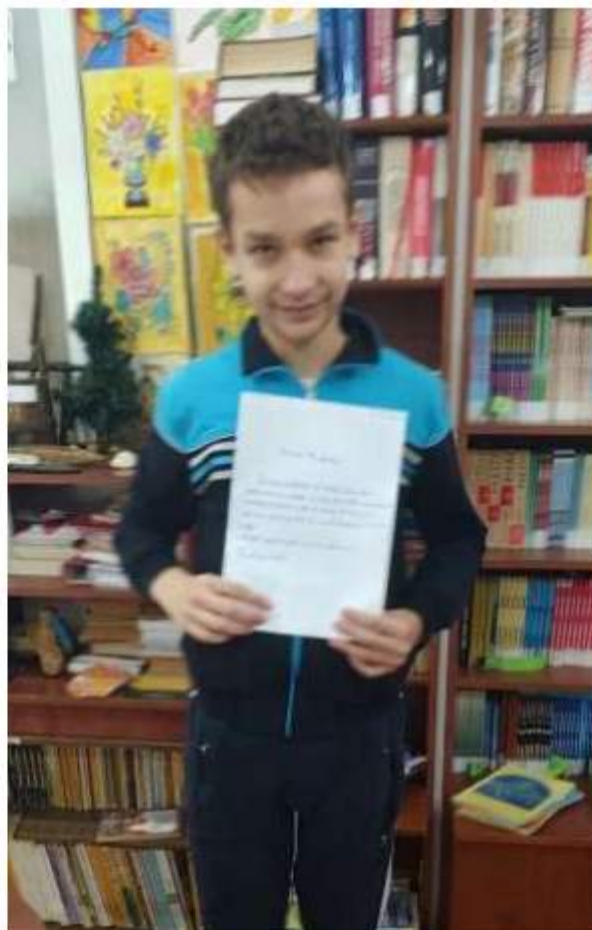

SFÂNTUL CRĂCIUN VĂZUT PRIN OCHII COPILOR

PROFESOR ITINERANT/DE SPRIJIN ANCA LUCA

Copiii sunt fascinați de obiceiurile specifice acestui anotimp. Împodobirea bradului rămâne cel mai iubit obicei printre cei mici. Apoi venirea Moșului este un moment așteptat un an întreg. Emoția, așteptarea, îngrijorarea în legătură cu primirea cadoului dorit, îi fac pe cei mici să își pună miile de întrebări legate de Moș Crăciun. Însa, dincolo de toate aceste întrebări, ceea ce ar trebui să învățăm de la copii este credința lor în minuni. De la copii putem învăța că atâta vreme cât crezi cu tărie în dorința ta, aceasta se va îndeplini.

De aceea, copii aflați în programul de sprijin la Școala Gimnazială nr.11 Piatra Neamț, au îndrăznit să îi scrie Moșului, sperând ca acesta să fie mulțumit de sânguința și determinarea lor de a învăța și să le îndeplinească dorințele!

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ ÎN NEAMȚ

FLORENTINA AVĂCĂRIȚEI

Sărbătorile de iarnă ocupă un loc aparte în inimile moldovenilor, cu tot felul de tradiții populare, obiceiuri, datini, unele mai frumoase decât altele.

Aceste sărbători dau un farmec aparte anotimpului rece, aducând bucurie, veselie, dar și mister și trăiri spirituale profunde. În această zonă Crăciunul este sărbătoarea familiei, un prilej cu care se adună toată lumea la masă și gustă din bucatele tradiționale. Nu trebuie să lipsească colacii și cozonacii cu nucă, turta cu julfă sau preparatele din porc: tobă, cârnați, chișcă, răciturile (piftia) dar și delicioasele sărmăluțe în frunză de varză.

Dintre manifestările folclorice ale Ținutului Neamț cele mai bogate și mai vesele sunt cele organizate cu ocazia sărbătorilor de iarnă, obiceiuri străvechi care aduc mare bucurie în casele oamenilor.

În ajun cete de copii umblă de la casă în casă, cu Colindul. Pentru colindele, cântate în noapte, pe la uși, pe la ferești, copiii primesc covrigi, colaci, turte, mere, nuci și tot felul de alte daruri. În ziua de Crăciun copiii în cete mici umblă cu Steaua, simbol al stelei, ce i-a călăuzit pe cei „Trei Magi de la Răsărit”, în căutarea pruncului Iisus.

Fie ele religioase, sau laice, colindele creează o atmosferă încărcată de spirit și mister, dar și de bucurie și stare de bine ce bucură nespus pe oricine ajunge în Neamț.

Urmează apoi, practic, cea mai așteptată sărbătoare de iarnă, Anul Nou. Cercetătorii văd în obiceiurile populare, care se desfășoară în această perioadă, ritualuri de renovare simbolică a lumii, de alungare a spiritelor rele, sau de divinație. Un complex de ceremonii și superstiții, care fac din această perioadă a anului una dintre cele mai bogate în datini populare, o perioadă de trecere între două cicluri de vegetație sau de muncă, al cărui prag îl constituie Anul Nou.

Așa cum Crăciunul este dominat de colinde, Anul Nou este marcat de „urături”, făcute prin intermediul mai multor ritualuri populare: Plugusorul, jocurile cu măști (Capra, Ursul) sau teatru popular (Irozii, Banda lui Jianu, Bujorul). Sunt obiceiuri, care încă se păstrează, poate datorită caracterului lor spectacular, dar și datorită prilejului de a petrece. A doua zi copii cu sorcove frumos ornate, merg cu semănatul sau Sorcova: „Să trăiți/ să-nfloriți/ ca merii, / ca perii, / în mijlocul verii, / ca toamna cea bogată / de toate îndestulată! La anul și la mulți ani!”.

De la sărbătoarea Crăciunului până la Anul Nou au loc o serie de manifestări la care participă toată colectivitatea, impresionând prin costumațiile originale, muzică tradițională, mesaj tematic și recuzită, zona Neamțului fiind bine cunoscută datorită acestor obiceiuri.

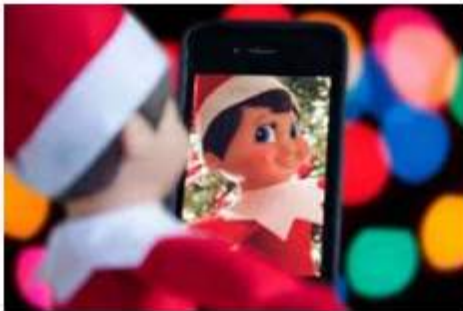
Sursă: <https://cjneamt.ro/ro/turism/obiceiuri-nemtene/#>

<https://atlasaparthotel.ro/traditii-si-obiceiuri-de-iarna-in-neamt/>

GLUME DE CRĂCIUN

VALENTINA STOIAN

***

Ce fel de fotografii fac elfii?

Elfies!

***

Ce învață spiridușii la școală?

Elfa-bet.

***

**Nu-i așa, mămico, că mai este până
să vină Moș Crăciun?**

**– Sigur că da. Mai întâi trebuie să
vină iarnă, să ningă.**

**– Și atunci de ce trebuie să fiu
cuminte de pe-acum?**

***

– Mămico, ce ți-ai dori de Crăciun?

– Să am un băiețel cuminte.

**– Uraa! Asta înseamnă că o să am un
frățior!**

CUPRINS

RETROSPECTIVĂ.....	3
CAMPIONII ȘCOLII NOASTRE!.....	25
ROLUL FAMILIEI ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII COPILULUI.....	27
DIVERSITATEA - UN BENEFICIU	30
FENOMENUL DE BULLYING ÎN ȘCOLILE INCLUZIVE	33
DETERMINANȚII PSIHOLOGICI.....	36
AI COMPORTAMENTELOR ȘCOLARE DEVIANTE LA ELEVI.....	36
DIFICULTĂȚI ȘI BARIERE ÎN ÎNVĂȚARE PRIVIND ACCESAREA PROCESULUI INSTRUCTIV- EDUCATIV DE CĂTRE COPILUL CU C.E.S.	39
ASPECTE „NEGATIVE”ALE COPIILOR CU DIZABILITĂȚI	42
PARFUM DE SĂRBĂTOARE	43
SFÂNTUL CRĂCIUN VĂZUT PRIN OCHII COPIILOR	45
TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ ÎN NEAMȚ	46
GLUME DE CRĂCIUN	48